

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

#YEREL
KALKINMA
HATİRESİ

bebka.org.tr

ESKİŞEHİR MAHMUDIYE İLÇESİ

ATÇILIK RAPORU 2025

ESKİŞEHİR MAHMUDIYE İLÇESİ ATÇILIK RAPORU 2025

Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı
(BEBKA)

Işıktepe OSB Mh. Arıtma Cd. No:12/1 16215
Nilüfer/Bursa TÜRKİYE

www.bebka.org.tr

Eskişehir Yatırım Destek Ofisi
Ertuğrulgazi Mh. Damlalar Sk. No: 28
Zeno İş Merkezi Kat/4 Daire/27 BEBKA
Tepebaşı / Eskişehir
Telefon: 0224 211 13 27 / 2000
Faks: 0224 231 31 24

www.investineskisehir.gov.tr

BEBKA

© 2025

© BEBKA tarafından hazırlanmış ve
yayımlanmıştır.

Özel ve tüzel kişiler tarafından izinsiz çoğaltılamaz,
dağıtılamaz ve satılamaz. Kaynak gösterilerek kullanılabilir.

ISBN: 978-625-93770-0-1

40 Sayfa

RAPORUN KAPSAMI

HAKLAR BEYANI

Bu rapor, Eskişehir ili Mahmudiye ilçesinin atçılık sektörü özelinde mevcut durumunu ve gelişim potansiyelini ortaya koymak amacıyla hazırlanmıştır. Doğal, sosyal ve ekonomik bileşenler doğrultusunda yapılan analizler, ilçe, il ve bölge düzeyinde yürütülecek strateji geliştirme ve planlama çalışmalarına kaynak niteliği taşımakta olup; Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda BEBKA tarafından oluşturulmuştur.

Bu rapor, yalnızca ilgililere genel rehberlik etmesi amacıyla hazırlanmıştır. Raporda yer alan bilgi ve analizler raporun hazırlandığı zaman diliminde doğru ve güvenilir olduğuna inanılan kaynaklar ve bilgiler kullanılarak, yararlanıcıları yönlendirme ve bilgilendirme amaçlı olarak yazılmıştır. Rapordaki bilgilerin değerlendirilmesi ve kullanılması sorumluluğu, doğrudan veya dolaylı olarak, bu rapora dayanarak karar veren şahıs ve kurumlara aittir. Bu rapordaki bilgilere dayanarak bir eylemde bulunan, eylemde bulunmayan veya karar alan kimselere karşı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı sorumlu tutulamaz.

Bu raporun tüm hakları Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı'na aittir. Raporda yer alan görseller ile bilgiler telif hakkına tabi olabileceğinden, her ne koşulda olursa olsun, bu rapor hizmet gördüğü çerçevenin dışında kullanılamaz. Bu nedenle; Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı'nın yazılı onayı olmadan raporun içeriği kısmen veya tamamen kopyalanamaz, elektronik, mekanik veya benzeri bir araçla herhangi bir şekilde basılamaz, çoğaltılamaz, fotokopi veya taksir edilemez, dağıtılamaz, kaynak gösterilmeden iktibas edilemez.

YÖNETİCİ ÖZETİ

Mahmudiye, Eskişehir'e bağlı; tarım, hayvancılık ve köklü atçılık geleneğiyle öne çıkan bir ilçedir. Osmanlı'dan bu yana süren bu birikim bugün TİGEM, Türkiye Jokey Kulübü (TJK) ve Mahmudiye Atçılık Meslek Yüksekokulu gibi kurumlarla kurumsal bir çerçevede devam etmektedir.

Türkiye genelinde atçılık sektörü, özellikle Safkan Arap atı yetiştiriciliği ve genetik mirasın korunmasına yönelik çalışmalarla öne çıkmaktadır. TİGEM'in Eskişehir, Bursa ve Malatya'daki işletmelerinde yürüttüğü damızlık ve tay yetiştiriciliği, bu alanda sürekliliği sağlamakta; Türkiye Jokey Kulübü'nün sağladığı kurumsal altyapı ise sektörel faaliyetlerin düzenli ve güvenilir bir şekilde yürütülmesine katkı sunmaktadır. Bununla birlikte, ölçek sınırlılıkları, dar ihracat pazarı ve insan kaynağı kapasitesi, sektörün gelişmeye açık alanları olarak öne çıkmaktadır.

Dünya genelinde ise ABD, İrlanda, Fransa ve İngiltere gibi ülkeler, atçılığı yalnızca bir spor dalı olarak değil, aynı zamanda yüksek katma değerli bir ekonomik sektör ve kırsal kalkınmanın aracı olarak görmektedir. Örneğin ABD'de sektörün ekonomik büyüklüğü 177 milyar dolar seviyesine ulaşmakta, İrlanda'da at ihracatı ülke ekonomisine yıllık 300 milyon avro katkı sağlamaktadır. Fransa'da yaklaşık 1 milyonluk at varlığı, 120 bin kişiye doğrudan/dolaylı istihdam sunarken; İngiltere'de 270 bin kişilik istihdam ve 5 milyar sterlinlik doğrudan ekonomik büyüklük dikkat çekmektedir. Bu ülkelerde uygulanan merkezi satış katalogları, kooperatif modelleri, genetik takip sistemleri ve güçlü kurumsal altyapılar sektörel verimliliği artırmaktadır.

Dünya genelinde öne çıkan uygulamalar, atçılığın yalnızca sportif değil aynı zamanda ekonomik ve sosyal boyutlarıyla da değerlendirildiğini göstermektedir. Türkiye'de ise Mahmudiye, sahip olduğu at varlığı, köklü geçmişi ve TİGEM, TJK ile Atçılık Meslek Yüksekokulu gibi kurumsal yapıları sayesinde ulusal ölçekte atçılık faaliyetleri açısından öne çıkan ilçelerden biri konumundadır.

Mahmudiye'de atçılıkla ilişkili kamu kurumları, altyapı imkânları, eğitim olanakları ve özel sektör faaliyetleri bütüncül biçimde değerlendirilmiş; ayrıca İrlanda, Fransa, ABD ve İngiltere gibi ülkelerdeki iyi uygulama örnekleri incelenmiştir. Yapılan saha çalışmaları ve paydaş görüşmeleri, ilçede idman pisti eksikliği, nitelikli insan kaynağı ihtiyacı, sınırlı tanıtım-pazarlama faaliyetleri ve destek mekanizmalarına erişimde yaşanan güçlüklerin sektörün gelişimini sınırladığını ortaya koymaktadır.

Aynı zamanda Mahmudiye'nin mevcut atçılık altyapısının spor, eğitim, sağlık ve turizm gibi farklı sektörlerle bütünleşme potansiyeli de mevcuttur. Bu potansiyelin hayata geçirilebilmesi için uygun fiziksel, kurumsal ve sosyal koşulların sağlanması ile çok paydaşlı yaklaşımların geliştirilmesi önem arz etmektedir.

Rapor, Mahmudiye ilçesindeki mevcut durumu genel hatlarıyla ortaya koymakta; resmi veriler, kurum görüşmeleri ve saha çalışmaları çerçevesinde yapılan değerlendirmelerle, atçılık sektörünün yerel kalkınmaya katkı sunabilecek yönlerine dair fikirlerin gelişmesine destek olmayı amaçlamaktadır.

KISALTMALAR

BEF : British Equestrian Federation (İngiliz Binicilik Federasyonu)

HSI : Horse Sport Ireland (İrlanda At Sporları Kurumu)

IFCE : Institut français du cheval et de l'équitation (Fransa At ve Binicilik Enstitüsü)

MAHUM : Mahmudiye Hippoterapi Uygulama ve Araştırma Merkezi

MAYAD : Mahmudiye At Yetiştiricileri Geleneksel At Sporları Gençlik ve Spor Kulübü Derneği

MYO : Meslek Yüksekokulu

TİGEM : Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü

TJK : Türkiye Jokey Kulübü

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	8
TABLO LİSTESİ	9
ŞEKİLLER LİSTESİ	9
GİRİŞ	10
1. ATÇILIK VE ALT ALANLARI	12
2. DÜNYADA ATÇILIK	13
2.1. İyi Uygulama Örnekleri	14
3. TÜRKİYE'DE ATÇILIK	16
4. MAHMUDİYE'DE ATÇILIK	24
4.1. GENEL BİR BAKIŞ: MAHMUDİYE	24
4.2. MAHMUDİYE'DE ATÇILIĞIN TARİHSEL GELİŞİMİ	27
4.3. MAHMUDİYE ATÇILIK EKOSİSTEMİ: KURUMLAR, TESİSLER VE ALTYAPILAR	27
4.4. MAHMUDİYE ATÇILIK SEKTÖRÜNÜN MEVCUT DURUMU	31
4.4.1. Mahmudiye Atçılık Sektörü: İhtiyaçlar, Sorunlar ve Çözüm Önerileri	31
4.4.2. Mahmudiye Atçılık Sektörü: Çözüm Odaklı Öneriler ve Talepler	34
4.5. ÖRNEK PROJE ÖNERİLERİ	35
SONUÇ	38
KAYNAKÇA	39

TABLO LİSTESİ

Tablo 1. Türkiye'de At Varlığının Yıllara Göre Dağılımı	18
Tablo 2. 2024 yılı TİGEM Tay Doğumları	18
Tablo 3. 2024 yılı TİGEM Tay Satışları	19
Tablo 4. 2024 Yılı TİGEM Atçılık Faaliyetlerine Yönelik Satışları	19
Tablo 5. 2024 Yılı Türkiye'nin At ve Benzeri Hayvan Yetiştiriciliği Kapsamında Ülke Bazlı İthalat Dağılımı (\$)	20
Tablo 6. 2024 Yılı Türkiye'nin At ve Benzeri Hayvan Yetiştiriciliği Kapsamında Ülke Bazlı İhracat Dağılımı (\$)	21
Tablo 7. Atçılık ve Antrenörlüğü Programı Bulunan Üniversiteler (Ön Lisans - 2 Yıllık)	22
Tablo 8. Anadolu Tarım İşletmesinin Atçılık Verileri (Baş)	28
Tablo 9. Mahmudiye İlçesi At Sayısı	29

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Mahmudiye İlçesi Özel Hara - Ahal Teke	30
---	----

GİRİŞ

Türkiye’de geleneksel hayvancılık faaliyetleri arasında özel bir yere sahip olan at yetiştiriciliği, tarihsel ve kültürel derinliğiyle bazı bölgelerde özgün bir kimlik oluşturmuştur. Bu alanlardan biri de köklü geçmişi ve doğal uygunluğu sayesinde uzun yıllardır atçılıkla özdeşleşmiş olan Mahmuđiye ilçesidir.

Mahmuđiye, Eskişehir’e bağlı bir ilçe olup, tarım ve hayvancılıkla geçimini sağlayan bir yerleşim yeridir. İlçenin tarih boyunca önemli faaliyet alanlarından biri de at yetiştiriciliği olmuştur. Osmanlı döneminde başlayan bu gelenek, günümüzde de çeşitli kurum ve kuruluşlar aracılığıyla devam etmektedir.

Tarım, hayvancılık ve kırsal kalkınma ekseninde şekillenen Mahmuđiye’nin sosyo-ekonomik yapısında, atçılık hem kültürel bir miras hem de ekonomik bir faaliyet alanı olarak öne çıkmaktadır. Bölgenin doğal yapısı, iklim koşulları ve tarihsel birikimi, atçılığın sürekliliği açısından önemli avantajlar sunmaktadır. Son yıllarda eğitim, sağlık, turizm ve spor gibi farklı alanlarla kesişen atçılık sektörü, Mahmuđiye özelinde çok boyutlu bir gelişim potansiyeline sahiptir.

Bu rapor, Mahmuđiye ilçesinin atçılıkla olan bağlantısını ortaya koymayı, ilçedeki mevcut atçılık faaliyetlerini incelemeyi ve bu sektörün yerel ekonomiyle olan ilişkisini değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Ayrıca, atçılığın Mahmuđiye için sunduğu fırsatlar ve karşılaşılan zorluklar ele alınarak, geleceğe yönelik öneriler sunulacaktır. Bu çerçevede rapor, yalnızca mevcut durumu analiz etmekle kalmayıp; atçılık sektörü üzerinden ilçenin ekonomik, sosyal ve kültürel gelişimine yönelik stratejik bakış açıları sunmayı hedeflemektedir.

1. ATÇILIK VE ALT ALANLARI

Atçılık sektörü, yarış atı yetiştiriciliğinden biniciliğe, atlı terapi uygulamalarından turizme ve eğitim faaliyetlerine kadar pek çok alt alanı kapsayan çok yönlü bir yapıya sahiptir. Gelişmiş ülkelerde tarım ve kırsal kalkınma politikalarıyla entegre biçimde ele alınan bu sektör, hem ekonomik değer yaratmakta hem de kırsal yaşamın çeşitlenmesine katkı sunmaktadır.

Günümüzde atçılık aşağıdaki başlıca faaliyet alanlarını içermektedir:

- **Yarış Atı Yetiştiriciliği:** Safkan Arap ve İngiliz gibi ırklarda yarış atlarının yetiştirilmesi, antrenmanı ve satışını kapsar.
- **Binicilik ve Atlı Sporlar:** At üzerinde gerçekleştirilen spor ve aktivitelerdir.
 - » **Olimpik binicilik:** Engel Atlama (Jumping), At Terbiyesi (Dressage), Üç Günlük Yarışma (Eventing), Atlı Dayanıklılık (Endurance), Atlı Jimnastik (Vaulting), Atlı Arabacılık (Driving) (Fédération Equestre Internationale, 2025),
 - » Cirit, atlı okçuluk, atlı kızak gibi geleneksel atlı oyunlar ve hobi amaçlı binicilik.
- **Atlı Turizm:** Kırsal bölgelerde at sırtında geziler, çiftlik konaklamaları ve at yetiştiriciliği tesislerine turlar.
- **Atlı Terapi (Hippoterapi):** Atların yardımıyla ger-
- çekleştirilen terapi ve rehabilitasyon faaliyetleridir. Fiziksel engelli veya özel gereksinimli bireylerin beden koordinasyonu ve psikososyal gelişimi için at üzerinde terapi seansları yapılır.
- **Veterinerlik Hizmetleri:** Atçılığın sürdürülebilirliği için veteriner hekimliği, at fizyoterapisi, beslenme uzmanlığı gibi sağlık hizmetleri.
- **At Taşımacılığı ve Lojistik:** Yarışlara, satışlara ve çiftlik değişimlerine yönelik güvenli, standartlara uygun nakliye hizmetleri.
- **Eğitim ve İnsan Kaynağı Gelişimi:** Atçılıkla ilgili mesleki eğitim programları, antrenörlük kursları ve akademik çalışmalar.
- **Sektörel Ekonomi:** Yem üretimi, nalbantlık, eyer ve ekipman imalatı, veterinerlik hizmetleri, yarış organizasyonları gibi atçılık ekosisteminin tüm ekonomik faaliyetleri.

2. DÜNYADA ATÇILIK

Atçılık sektörü, dünya genelinde yalnızca bir spor faaliyeti olarak değil, aynı zamanda yüksek katma değerli bir sektör ve kültürel miras alanıdır. Birçok gelişmiş ülke bu sektörü yarışçılık, binicilik sporları, hippoterapi, atlı turizm ve kırsal kalkınma gibi çeşitli yönleriyle desteklemekte ve kurumsal altyapılarla güçlendirmektedir.

Bu çalışma kapsamında, ABD, İrlanda, Fransa ve İngiltere gibi atçılıkta öne çıkan ülkelerin sektörel yapılarına, ekonomik etkilerine ve organizasyonel modellerine yer verilmiştir. Bu ülkeler, küresel atçılık ekosisteminde ölçek, ihracat kapasitesi, eğitim ve kırsal kalkınma katkısı açısından belirleyici aktörler arasında yer almaktadır.

ABD

ABD, 2023 verilerine göre 177 milyar dolar ekonomik büyüklük ve 2,2 milyon kişilik istihdam ile dünyanın en büyük atçılık ekonomisidir. Sektör; yarışçılık, binicilik, gösteri, hippoterapi ve iş atları gibi pek çok alanda faaliyet göstermektedir.

Ülkede yaklaşık 6,65 milyon at bulunmaktadır. At ithalat ve ihracatında da küresel ölçekte önde gelen ülkelerden biridir. Özellikle İrlanda, İngiltere ve Fransa'dan safkan at ithalatı yapılmakta; Japonya, Kanada ve Meksika gibi pazarlara ihracat gerçekleştirilmektedir.

Kentucky gibi eyaletlerde yer alan Keeneland ve Kentucky Horse Park gibi tesisler, atçılığın hem kültürel hem ekonomik önemini yansıtan örnek yapılarıdır (American Horse Council, 2025).

İrlanda

İrlanda, safkan yarış atı yetiştiriciliğinde Avrupa'da Fransa'nın ardından ikinci sırada, dünya at ihracatında ise ABD'nin ardından ikinci sırada yer almaktadır. 2022'de 6.911 safkan tay doğmuş, 2.716 at ihraç edilmiş ve 301 milyon avro ihracat geliri elde edilmiştir.

Sektör, İrlanda ekonomisine toplam 2,46 milyar avro katkı sağlamakta; doğrudan 14.932, dolaylı 30.350 kişiye istihdam yaratmaktadır. Son yıllarda bu istihdamda %34 artış yaşanmıştır. Kadın çalışan oranı ise %42 gibi dikkat çekici düzeydedir.

Yetiştirici başına düşen yıllık at başı harcama 8.108 avro ile Fransa ve Almanya'nın önündedir. Faaliyetlerin %80'i kırsal bölgelerde gerçekleşmekte, sektör özellikle kırsal kalkınmada stratejik bir rol oynamaktadır (Deloitte & Horse Racing Ireland, 2023).

Fransa

Fransa, atçılık sektörünü yarışçılık, binicilik sporları, yetiştiricilik ve turizm gibi çok yönlü bir yapıyla sürdürmekte ve Avrupa'nın en güçlü organizasyonel yapısına sahip ülkelerinden biri olarak öne çıkmaktadır. 2023 yılı itibarıyla ülkede toplam 1.005.200 at bulunmakta, bu yapı yaklaşık 120.000 kişiye doğrudan veya dolaylı istihdam sağlamaktadır. Ücretli tam zamanlı çalışan sayısı 35.900 düzeyindedir.

Toplam 34.511 yetiştirici faaliyet göstermekte olup bunların %75'i yalnızca 1-2 kısırağa sahiptir; bu yapı sektörde küçük ve orta ölçekli işletmelerin baskınlığını göstermektedir. 2023 yılında 53.851 tay kayıtlara geçmiştir.

Fransa'da atçılık sektörünün toplam ekonomik büyüklüğü yaklaşık 11 milyar avro civarındadır. 8.600'den fazla binicilik kulübü ve 675.000'in üzerinde lisanslı binici, sektörel kitleliliği göstermektedir. Kadınların oranı %83'e yaklaşmakta ve bu yönüyle atçılık, sosyal katılım ve cinsiyet eşitliği açısından da öne çıkmaktadır.

Sektör; yarış düzenleyici France Galop, istatistik otoritesi IFCE, eğitim ve kültürel miras merkezi Haras National du Pin gibi güçlü kurumsal yapılarla desteklenmektedir.

Fransa'da 2023'te toplam 88.663 at satışı gerçekleşti. En çok işlem gören gruplar;

- Binicilik ve hobi atları (22.408),
- Trotter'lar (13.172 – hafif koşu arabasıyla yarışan atlar),
- Safkan yarış atları (10.892),

Dış ticarete ise İspanya ve İtalya, Fransa'nın en yoğun at ihracatı yaptığı ülkeler olarak öne çıkmaktadır (Institut français du cheval et de l'équitation (IFCE), 2024).

İngiltere

İngiltere, köklü binicilik geleneği ve güçlü kurumsal yapısıyla Avrupa'nın önde gelen atçılık ülkelerindedir. 2024 verilerine göre ülkede yaklaşık 850.000 at bulunmakta; 1,82 milyon düzenli binici sektöre doğrudan katkı sağlamaktadır (British Equestrian, Short State of the Nation Report 2023, 2023).

Sektörün doğrudan ekonomik büyüklüğü 5 milyar sterlin, toplam istihdamı ise 270.000 kişi düzeyindedir. Ülkede 5.480 binicilik tesisi, 1.151 kulüp ve 13.830 gönüllü faaliyet göstermektedir.

Sektörün çatı kuruluşu olan British Equestrian Federation (BEF); British Horse Society, British Dressage, British Showjumping gibi birçok kurumu bir araya getirmektedir. BEF çatısı altında 280.000 lisanslı sporcu ve 110.000'in üzerinde bireysel üye yer almaktadır. Kadın katılım oranı %88, genç kız oranı %85'tir (British Equestrian, State of the Nation Report 2024, 2024).

Son yıllarda sektör; iklim dostu uygulamalar, sosyal kapsayıcılık ve ruh sağlığı gibi konulara da odaklanmaktadır.

2.1. İyi Uygulama Örnekleri

At yetiştiriciliğinde iyi uygulama örnekleri, sektörün farklı açılardan nasıl geliştirilebileceğini göstermesi bakımından önemlidir. Bu kapsamda, İrlanda'da üretici iş birliğine dayalı makine kooperatifleri, sektöre dijitalleşme ve şeffaflık kazandıran Horse Sport Ireland sistemi ile Fransa'da seçici damızlık politikası ve yüksek başarı oranıyla öne çıkan Haras de Saint Pair du Mont incelenmiştir. Bu örnekler; iş birliği, dijitalleşme ve nitelikli yetiştiricilik uygulamalarıyla uluslararası alanda kendini kanıtlamış modeller olarak değerlendirilmiştir.

• İrlanda Makine Kooperatifleri:

İrlanda'da kamuya ait tarım ve gıda araştırma, eğitim ve danışmanlık kurumu olan Teagasc'ın desteğiyle, 2021

yılında Batı Cork bölgesinde ilk makine kooperatifi modeli kurulmuştur. Kooperatif, yazılı sözleşmeler ve rezervasyon sistemiyle çalışmakta; bakım, sigorta ve kullanım kuralları önceden belirlenmektedir (Teagasc, 2025)

- Başarı Unsurları:

- » Teagasc danışmanlığı sayesinde yasal güvence sağlanmıştır.
- » Pahalı ekipmanlara erişim kolaylaşmış, maliyetlerde %30'a kadar azalma sağlanmıştır.
- » Küçük üreticiler için sürdürülebilir ve iş birliğine dayalı bir yapı kurulmuştur.
- » Model, kırsalda birlikte üretim ve kolektif kapasite oluşturulmasına katkı sunmuştur.

- **Horse Sport Ireland: Tay Kataloğu ve Açık Satış Sistemi:**

İrlanda'da ulusal atçılık otoritesi olan Horse Sport Ireland (HSI), tayların tanıtımı, kaydı ve satışı için dijital ve merkezi bir sistem oluşturmuştur. HSI, elektronik tay pasaportu, dijital kataloglar ve açık satış günleriyle sektöre şeffaflık, erişilebilirlik ve profesyonellik kazandırmaktadır (Horse Sport Ireland, 2025).

Elektronik Tay Pasaportu: Taylar doğumdan itibaren HSI sistemine kaydedilir. 2025 yılı itibarıyla sadece Mart ayında 5.530 tay başvurusu alınmıştır.

Dijital Katalog Sistemi: "Stallion Book" ve "Foal Book" gibi kataloglar ile tayların soy kütüğü, performans geçmişi, DNA verileri ve görüntülü içerikleri yayımlanır.

Açık Satış Etkinlikleri: Fiziki satış günleri ile katalogdaki taylar potansiyel alıcılara buluşturulur. Bu sistem hem ulusal hem uluslararası pazarlamaya olanak tanır.

- Başarı Unsurları:

- » Şeffaflık: Alıcılar soy kütüğü ve sağlık bilgilerine satış öncesi erişebiliyor.
- » Pazarlama: Video ve katalog içeriğiyle satışa çıkan taylar daha geniş kitleye ulaşıyor.
- » Uluslararası Erişim: Satışlar çevrim içi katalog ve sistemler aracılığıyla yurt dışına da açılabilir.

- **Haras de Saint Pair du Mont**

1883 yılında kurulan Haras de Saint Pair, Fransa'nın Normandiya bölgesinde faaliyet gösteren butik (küçük ölçekli) ama yüksek başarı oranına sahip bir yetiştiricilik merkezidir. Her yıl yaklaşık 14 tay yetiştiren bu yapı, son yıllarda yetiştirdiği tayların yaklaşık %20'sini grup (Group/Stakes) yarışlarında başarılı hale getirmiştir (Haras de Saint Pair, 2025).

- Başarı Unsurları (Berry, 2022):

- » Seçici Damızlık Politikası: Sadece yüksek performans geçmişine ve sağlıklı genetiğe sahip damızlıklar kullanılmaktadır.
- » Sağlıklı Yaşam Alanı: Her ata en az 2 hektar otlak alanı ayrılmakta, bu alanlar her yıl 6 ay dinlendirilmektedir.
- » Performans Odaklı Yetiştirme: Taylar doğumdan itibaren kontrollü şekilde büyütülür; erken yaşta gösterim ve yarış hazırlığına alınır.
- » Profesyonel Tanıtım ve Satış: Taylar video, soy kütüğü ve performans geçmişi ile birlikte kataloglanarak yurt içi ve yurt dışı alıcılara sunulmaktadır.

3. TÜRKİYE'DE ATÇILIK

Türkiye'de atçılık sektörü, tarihsel kökleri Osmanlı dönemine kadar uzanan ve günümüzde hem ekonomik hem de kültürel yönleriyle önemini sürdüren bir alandır. Safkan Arap atı yetiştiriciliğinde genetik mirasın korunmasına yönelik çalışmalarla öne çıkan Türkiye, aynı zamanda yarışçılık, binicilik sporları, geleneksel etkinlikler, hippoterapi ve kırsal turizm gibi farklı yönleriyle atçılığı desteklemektedir. Günümüzde Tarım ve Orman Bakanlığı'na bağlı Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TİGEM) ve bağımsız bir yarış otoritesi olan Türkiye Jokey Kulübü (TJK), sektörün iki temel kurumsal aktörüdür.

Tablo 1. Türkiye’de At Varlığının Yıllara Göre Dağılımı

Yıl	Tay	Kısarak	İğdiş ve At	Aygır (Damızlık)	Toplam
2020	22.328	34.479	22.429	10.771	90.007
2021	20.178	32.436	20.759	10.345	83.718
2022	17.756	28.662	18.798	9.143	74.359
2023	15.593	27.174	14.242	9.422	66.431
2024	18.231	27.950	14.325	9.854	70.360

Kaynak: (Türkiye İstatistik Kurumu, 2025)

TÜİK verilerine göre 2020–2024 yılları arasında toplam at varlığında düşüş yaşanmış, ancak 2024 yılında hafif bir toparlanma gözlemlenmiştir. Bu eğilim, sektördeki üretim kapasitesinin daraldığını ancak kurumsal çabalarla yeniden ivme kazanmaya başladığını göstermektedir.

At varlığının en önemli göstergelerinden biri olan tay doğumları, 2020 yılında 22.328 iken 2024 yılında 18.231’e gerilemiştir. Bu düşüşe rağmen TİGEM ve TJK gibi kurumsal aktörlerin damızlık programları ve yarışçılığa dönük yatırımları, sektörde kaliteyi koruma çabalarının devam ettiğini göstermektedir.

Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TİGEM), 2024 yılı itibarıyla Eskişehir (Anadolu), Bursa (Karacabey) ve Malatya (Sultansuyu) işletmelerinde toplam 1.210 baş safkan Arap atı ile faaliyet göstermektedir. Bu işletmelerde yürütülen yetiştiricilik çalışmaları kapsamında 49 ana ve 12 baba kan hattı korunmaktadır. Bu yönüyle Türkiye, Safkan Arap atı genetik çeşitliliğini kurumsal düzeyde sürdüren sayılı ülkeler arasında yer almaktadır.

Tablo 2. 2024 yılı TİGEM Tay Doğumları

İşletme Adı	Erkek (Baş)	Dişi (Baş)	Toplam (Baş)
Anadolu-Eskişehir	63	67	130
Karacabey-Bursa	78	77	155
Sultansuyu-Malatya	61	60	121
Toplam	202	204	406

Kaynak: (T.C. Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü, 2024)

2024 yılında TİGEM’e bağlı üç işletmede toplam 406 tay doğmuştur. Doğumlar erkek-dişi oranı açısından oldukça dengelidir. Karacabey İşletmesi, toplam 155 baş tay ile en yüksek doğuma sahip işletme konumundadır. Bu veriler, TİGEM’in damızlık programlarının düzenli işlediğini ve genetik hatların sürekliliğini koruduğunu göstermektedir.

Tablo 3. 2024 yılı TİGEM Tay Satışları

İşletme Adı	Hipodromda Satılan	İşletmede Satılan	Reforme (Baş)	Toplam (Baş)
Anadolu-Eskişehir	13	87	-	100
Karacabey-Bursa	15	90	-	105
Sultansuyu-Malatya	16	87	1	104
Toplam	44	264	1	309

Kaynak: (T.C. Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü, 2024)

2024 yılında TİGEM tarafından toplam 309 tay satışı gerçekleştirilmiştir. Bu tayların büyük bölümü (264 baş) doğrudan işletmelerde satılmıştır. Performans potansiyeli yüksek 44 elit tay ise hipodromda yapılan özel satışlarla alıcıya ulaştırılmıştır. Bu durum, yetenekli tayların ayrıştırılarak daha görünür ortamlarda değerlendirmeye sunulduğunu göstermektedir.

Tablo 4. 2024 Yılı TİGEM Atçılık Faaliyetlerine Yönelik Satışları

Safkan Arap tay satışı (adet)	264	99.392.000 TL
Safkan Arap elit tay satışı (adet)	44	99.432.000 TL
Sperma Satışı (doz)	14	369.000 TL
Diğer	1	30.000 TL
Toplam		199.223.000 TL

Kaynak: (T.C. Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü, 2024)

2024 yılında TİGEM atçılık faaliyetlerinden elde edilen toplam gelir yaklaşık 199,2 milyon TL'dir. Bu gelirin %99'dan fazlası tay satışlarından sağlanmıştır. Özellikle 44 adet elit taydan 99,4 milyon TL gelir elde edilmesi, yüksek nitelikli tayların piyasada büyük bir ekonomik değer taşıdığını göstermektedir. Ayrıca sınırlı sayıda da olsa sperma ve diğer kalemlerden gelir elde edilmiştir.

Türkiye Jokey Kulübü (TJK), 1950 yılında kurulmuş ve 1953'te Bakanlar Kurulu kararıyla kamuya yararlı dernek statüsü kazanmıştır. Kuruluşundan bu yana Türkiye'de atçılığın geliştirilmesi, safkan İngiliz ve Arap atı yetiştiriciliğinin desteklenmesi, yarış organizasyonlarının düzenlenmesi ve sektörel altyapının güçlendirilmesi alanlarında öncü rol üstlenmiştir (Türkiye Jokey Kulübü, 2025).

2024 yılı itibarıyla TJK'ya bağlı olarak yarış organizasyonlarının düzenlendiği 10 tane hipodrom bulunmaktadır. Aynı yıl içinde toplam 6.617 koşu düzenlenmiş; bu yarışlarda 3.808 İngiliz atı ve 2.962 Arap atı olmak üzere 6.770 farklı safkan at start almıştır. Bu veriler hem yarış çeşitliliği hem de katılımcı at sayısı bakımından Türkiye'nin gelişmiş bir yarışçılık altyapısına sahip olduğunu göstermektedir.

Türkiye'de atçılık, milyar liralık bir ekonomik değer üreten ve on binlerce kişiye doğrudan/dolaylı istihdam sağlayan önemli bir sektördür. Bu çerçevede Türkiye Jokey Kulübü (TJK), sektörün lokomotifidir. 2024 yılı verilerine göre yalnızca İngiliz atlarının katıldığı yarışlar kapsamında dağıtılan toplam

ikramiye 1 milyar 644 milyon 128 bin 993 TL'dir. Yarış sektörünün bu büyüklüğü, yem sanayisinden ulaşım sektörüne, veterinerlik hizmetlerinden medya yayıncılığına kadar çok sayıda sektörü de dolaylı olarak desteklemektedir.

Türkiye'de atçılık sektörü, yalnızca kamu kurumlarına değil, aynı zamanda geniş bir özel yetiştirici ağına dayanmaktadır. Türkiye Jokey Kulübü (TJK) kayıtlarına göre 1990-2025 yılları arasında toplam 8.028 yetiştirici ve 7.388 at sahibi sisteme kayıt yaptırmıştır. Ayrıca TJK sistemine bugüne kadar 1.798 antrenör ve 1.765 jokey kayıt olmuştur. Bu bağlamda, Türkiye'de atçılık faaliyetlerinin hem istihdam hem ölçek bakımından sınırlı bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir. Örneğin; Fransa'da 34.000'i aşkın yetiştirici bulunurken, Türkiye'deki toplam sayı bu rakamın yaklaşık dörtte biri düzeyindedir.

Atçılık ekosisteminin gelişmiş olduğu ülkelerde geniş bir amatör-yarı profesyonel taban görülürken, Türkiye'de sektör daha dar bir çevrede yoğunlaşmıştır. Bu durum, sektörde büyüme potansiyelinin hâlâ yüksek olduğunu ve özellikle özel haraların ve girişimcilerin desteklenmesiyle ölçeğin artırılabilirliğini göstermektedir.

Tablo 5. 2024 Yılı Türkiye'nin At ve Benzeri Hayvan Yetiştiriciliği Kapsamında Ülke Bazlı İthalat Dağılımı (\$)

Ülke	İthalat (\$)
İrlanda	1.990.570
ABD	1.332.639
Birleşik Krallık	635.861
Hollanda	581.907
Fransa	465.087
Almanya	177.014
Belçika	140.880
Bulgaristan	60.971
Macaristan	50.138

Kaynak: (Türkiye İstatistik Kurumu, 2025)

Türkiye, 2024 yılında 26 farklı ülkeden toplam 5,5 milyon dolarlık at ve benzeri hayvan ithalatı gerçekleştirmiştir. İthalatın büyük kısmı İrlanda, ABD, Birleşik Krallık ve Hollanda kaynaklıdır. Bu tablo, Türkiye'de atçılık sektörünün yalnızca yerli üretimle değil, aynı zamanda uluslararası kalite standartlarına sahip ülkelerden yapılan ithalatla desteklendiğini göstermektedir. İthalat tercihleri, genetik kalite ve performansa verilen önemi ortaya koymaktadır.

Tablo 6. 2024 Yılı Türkiye'nin At ve Benzeri Hayvan Yetiştiriciliği Kapsamında Ülke Bazlı İhracat Dağılımı (\$)

Ülke	İhracat (\$)
İrlanda	1.088.342
Bulgaristan	56.193
Irak	37.790
Macaristan	29.109
Kuzey Kıbrıs Türk Cum.	10.682
Azerbaycan	7.879

Kaynak: (Türkiye İstatistik Kurumu, 2025)

Dış ticaret verilerinde kullanılan SITC kodu 00150 - "Canlı atlar, eşekler, katırlar ve bardolar", yalnızca atları değil aynı zamanda benzeri melez hayvanları da kapsamaktadır. Bu nedenle tabloda "at ihracatı" olarak sunulan veriler, teknik olarak bu geniş kategoriye dayanmaktadır. Ancak Türkiye'deki sektör yapısı göz önüne alındığında, bu verilerin büyük çoğunluğunu atların oluşturduğu değerlendirilmektedir.

2024 yılında Türkiye'nin at ve benzeri hayvan yetiştiriciliği kapsamında gerçekleştirdiği ihracat, toplamda yaklaşık 1,24 milyon dolar seviyesinde kalmış; ihracatın %87'si tek başına İrlanda'ya yapılmıştır. Bu durum, Türkiye'nin ihracat pazarının oldukça dar ve tek ülkeye bağımlı olduğunu, sektörün uluslararası rekabet gücünün sınırlı kaldığını göstermektedir.

Türkiye'de atçılık sektörü, yarışlıktan yetiştiriciliğe, ithalat ve pazarlamaya kadar kurumsal bir yapıya dönüşmektedir. Ancak sınırlı üretim ölçeği, dar ihracat pazarı ve insan kaynağı kapasitesi, bu yapının gelişimini kısıtlamaktadır. Sektörün sürdürülebilir büyümesi, altyapının yanı sıra nitelikli insan kaynağı, girişimciliğin desteklenmesi ve dış pazarlara erişimin artırılmasına bağlıdır. Bu çerçevede, Türkiye genelinde yalnızca 13 üniversitede yürütülen Atçılık ve Antrenörlüğü ön lisans programları, sektöre uzman yetiştirilmesinde kritik rol oynamaktadır. Bu programlardan biri, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi'ne bağlı olarak Mahmudiye ilçesinde faaliyet göstermektedir.

Tablo 7. Atçılık ve Antrenörlüğü Programı Bulunan Üniversiteler (Ön Lisans – 2 Yıllık)

No	Üniversite Adı	Fakülte / MYO Adı	Şehir
1	Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu	Ankara
2	Atatürk Üniversitesi	Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu	Erzurum
3	Bursa Uludağ Üniversitesi	Mennan Pasinli Atçılık Meslek Yüksekokulu	Bursa
4	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	Mahmutiye Atçılık Meslek Yüksekokulu	Eskişehir
5	Fırat Üniversitesi	Sivrice Meslek Yüksekokulu	Elazığ
6	Harran Üniversitesi	Suruç Meslek Yüksekokulu	Şanlıurfa
7	İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa	Veterinerlik Meslek Yüksekokulu	İstanbul
8	Karabük Üniversitesi	Eflani Meslek Yüksekokulu	Karabük
9	Kastamonu Üniversitesi	Daday Nafi ve Ümit Çeri Meslek Yüksekokulu	Kastamonu
10	Kırıkkale Üniversitesi	Kırıkkale Meslek Yüksekokulu	Kırıkkale
11	Kocaeli Üniversitesi	Kartepe Atçılık Meslek Yüksekokulu	Kocaeli
12	Malatya Turgut Özal Üniversitesi	Battalgazi Meslek Yüksekokulu	Malatya
13	Necmettin Erbakan Üniversitesi	Konya Ereğli Kemal Akman Meslek Yüksekokulu	Konya

Kaynak: (Yükseköğretim Kurulu, 2025)

Türkiye’de atçılık sektörü, köklü geçmişi ve kurumsal altyapısına rağmen sınırlı ölçekli üretim, dar ihracat pazarı ve insan kaynağı kapasitesi gibi gelişime açık yönler barındırmaktadır. TİGEM ve TJK gibi kurumlar sektöre istikrar kazandırmakta; ancak özel sektörün, yetiştiricilerin ve girişimcilerin daha fazla desteklenmesi sektörel büyüme açısından önem taşımaktadır. Eğitim olanaklarının artırılması, pazarlama kapasitesinin geliştirilmesi ve dış pazarlarla entegrasyon, Türkiye’nin güçlü altyapısını daha etkin değerlendirmesini sağlayabilir.

4. MAHMUDIYE'DE ATÇILIK

4.1. GENEL BİR BAKIŞ: MAHMUDIYE

Mahmudiye, İç Anadolu Bölgesi'nde, Eskişehir ilinin güneydoğusunda yer alan bir ilçedir. Eskişehir il merkezine 53 km uzaklıkta bulunan Mahmudiye, tarım ve hayvancılık faaliyetleriyle ön plana çıkmaktadır. İlçenin yüzölçümü 659 km² olup, çevresinde Alpu, Beylikova, Sivrihisar, Çifteler ve Seyitgazi ilçeleri bulunmaktadır.

● Tarihsel Gelişim

Mahmutiye'nin eski bir yerleşim yeri olduğu, bölgede bulunan höyükler ve arkeolojik kazılarda ortaya çıkan kalıntılarla anlaşılmaktadır. İlçenin adının, Osmanlı Padişahı II. Mahmud'dan geldiği bilinmektedir. 19. yüzyılda Kafkasya'dan gelen Çerkez göçmenleri, ardından Bulgaristan, Rumeli ve Romanya'dan gelen gruplar ilçeye yerleşmiştir. Osmanlı döneminde önemli bir at yetiştirme merkezi olan Mahmutiye, Cumhuriyet'in ilanından sonra da bu alandaki faaliyetlerine devam etmiştir.

İlçe, 1949 yılında belediye teşkilatına kavuşmuş ve 1954 yılında ilçe statüsüne geçmiştir. Günümüzde Mahmutiye, 19 mahalleden oluşmaktadır.

● Coğrafi ve Doğal Yapı

Mahmutiye, İç Anadolu Bölgesi'nin karasal iklim özelliklerine sahiptir. Yazları sıcak ve kurak, kışları ise soğuk ve yağışlı geçmektedir. Eskişehir ili içinde en fazla yağış alan ilçelerden biri olmasına rağmen, yağışlar kısa süreli ve düzensizdir.

İlçede en büyük yükselti, 1.301 metre rakımlı Kırkkız Dağı'dır. Mahmutiye'nin içinden geçen en önemli akarsu ise Seydisuyu'dur. Yeraltı kaynakları bakımından zengin olmayan ilçede, sıcaklığı 65-70°C arasında değişen jeotermal su kaynakları bulunmaktadır.

● Demografik Yapı

2024 yılı itibarıyla Mahmutiye'nin toplam nüfusu 7.524 olarak kaydedilmiştir. Nüfusun %52'si erkek, %48'i ise kadınlardan oluşmaktadır. Mahmutiye'de yaşayan genç nüfus oranı %12,37'dir. Sosyo-ekonomik gelişmişlik açısından, Mahmutiye Türkiye'deki ilçeler arasında 521. sırada, Eskişehir ilçeleri arasında ise 7. sırada yer almaktadır.

● Ekonomik Yapı

Mahmutiye ekonomisi ağırlıklı olarak tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır. İlçede üretilen başlıca tarım ürünleri arasında şeker pancarı, buğday, arpa ve elma bulunmaktadır. Ayrıca, yem bitkisi üretimi de hayvancılık sektörüne destek vermektedir. İlçede modern sanayi faaliyetleri sınırlıdır; ancak doğal taş ve madencilik sektöründe bazı işletmeler faaliyet göstermektedir.

Mahmutiye, Türkiye'de tohumluk üretimi alanında önemli bir yer edinmiştir. Özellikle şeker pancarı tohumu üretimi konusunda öncü konumda olan ilçe, bu alanda özel sektörle iş birliği içerisinde üretim gerçekleştirmektedir.

● Turizm ve Kültürel Yapı

Mahmutiye'de kültürel turizm ve geleneksel zanaatlar önemli bir yere sahiptir. İlçede nalbantlık ve saraçlık gibi geleneksel meslekler hala yaşatılmaktadır. Atçılık geçmişi nedeniyle Mahmutiye'de zaman zaman mahalli at yarışları düzenlenmekte ve binicilik faaliyetleri yürütülmektedir. Ancak, ilçede konaklama ve turizm altyapısının yetersiz olması, bu potansiyelin tam anlamıyla değerlendirilememesine neden olmaktadır.

● Altyapı ve Ulaşım

Mahmutiye, Eskişehir-Afyonkarahisar karayolu üzerinde yer almakta olup, ulaşım açısından merkezi bir konuma sahiptir. İlçede doğalgaz altyapısı bulunmakta, elektrik ve internet altyapısının ise iyileştirilmesi gerekmektedir.

4.2. MAHMUDİYE'DE ATÇILIĞIN TARİHSEL GELİŞİMİ

İlçe olarak adını Osmanlı padişahı II. Mahmud'tan alan Mahmutiye'de atçılık tarihi en az 200 yıl öncesine dayanmaktadır. 19. yüzyıl başlarında bu bölgede kurulan çiftlik, II. Mahmud'un vakfiyesine devredilerek Osmanlı ordusuna at yetiştirmek üzere yeniden düzenlenmiştir. 1815 yılında Çiftlikat-ı Hümayun adıyla Osmanlı'nın ilk modern harası (devlet çiftliği) burada kurulmuştur. Bu hara, Osmanlı ordusunun at ihtiyacını karşılamış ve bölgedeki geleneksel atçılık kültürünün temellerini atmıştır (Eskişehir Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2025).

Osmanlı'nın son döneminde (1908'de) bu hara lağvedilmişse de Cumhuriyet döneminde atçılık faaliyetleri yeniden canlandırılmıştır. 1934'te devlet çiftliği olarak tekrar açılan işletme, 1984'ten itibaren Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TİGEM) bünyesinde Anadolu Tarım İşletmesi adıyla faaliyet göstermeye devam etmektedir (Anadolu Ajansı, 2025).

Mahmutiye, uzun yıllar boyunca şampiyon yarış atlarının yetiştiği bir merkez olarak ün kazanmıştır. Nitekim geçmişte "Osmanlı'nın göz bebeği" olarak anılan bu bölge, yetiştirdiği başarılı safkan atlarla tanınmıştır (Peker, Ün, Aral, Altın, & Orkan, 2024).

4.3. MAHMUDİYE ATÇILIK EKOSİSTEMİ: KURUMLAR, TESİSLER VE ALTYAPILAR

Mahmutiye ilçesinin en önemli özelliği, köklü bir geçmişe sahip atçılığın olması ve bu geleneğin günümüzde modern tesisler, kamu kurumları ve eğitim altyapısıyla desteklenerek sürdürülmesidir.

• TİGEM Anadolu Tarım İşletmesi (Mahmutiye Harası)

İşletme, ilk olarak 1815 yılında Çiftlikat-ı Hümayun adıyla kurulmuş, 1908'de kapatılarak arazileri Hazine'ye devredilmiştir. 1934'te Çifteler Harası adıyla yeniden faaliyete başlamış; 1984 yılından itibaren ise TİGEM (Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü) çatısı altında çalışmalarını sürdürmektedir. İşletmede bitkisel üretim ve hayvancılık faaliyetleri sürdürülmektedir (T.C. Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü, 2025):

- » İşletmede, başta buğday ve tritikale olmak üzere fiğ, yonca gibi yem bitkileri ile sertifikalı tohum üretimi yapılmakta; aynı zamanda hayvancılık için kaba yem ihtiyacı karşılanmaktadır.
- » Sığırcılık: Bölge koşullarına uyum sağlamış esmer ırk sığırlarla üretim yapılmaktadır.
- » Koyunculuk: Anadolu Merinosu ırkı kullanılarak küçükbaş hayvancılık faaliyetleri yürütülmektedir.
- » Keçicilik: Ankara Tiftik Keçisi yetiştiriciliği yapılarak yerli gen kaynaklarının korunmasına katkı sağlanmaktadır.
- » At Yetiştiriciliği: Safkan Arap atlarının yetiştirilmesi yoluyla ülkemizin özgün hayvan genetik varlığı yaşatılmaktadır. Aygır, kısarak ve tay varlığı dikkate alınarak üretim süreci belirli bir döngü ve planlama çerçevesinde yürütülmektedir.

Tablo 8. Anadolu Tarım İşletmesinin Atçılık Verileri (Baş)

Yıl	Ana Kadro	Damızlık Toplamı	Tay Üretimi	Satılan Damızlık
2020	152	350	119	77
2021	152	392	130	89
2022	162	404	119	90
2023	188	423	114	87
2024	158	378	130	100

Kaynak: (T.C. Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü, 2024)

Anadolu Tarım İşletmesi, beş yıllık süreçte damızlık sayısını ve satış hacmini artırmış; tay üretimini ise belli bir düzeyde sürdürmüştür. Elde edilen veriler, işletmenin atçılık faaliyetlerinde üretim ve satış kapasitesini koruduğunu ve geliştirmeye devam ettiğini göstermektedir.

● Türkiye Jokey Kulübü (TJK) Mahmutiye Pansiyon Harası ve İdman Merkezi

Türkiye Jokey Kulübü'nün Eskişehir'in Mahmutiye ilçesinde kurduğu Mahmutiye Pansiyon Harası ve İdman Merkezi, 2001 yılında yaklaşık 1.750 dekarlık bir alan üzerine inşa edilmiştir. Tesis, özellikle Safkan Arap atlarının yetiştirilmesi, pansiyon hizmetleri ve idman altyapısıyla atçılık sektörüne katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Harada 174 adet kısrağ locası, 10 aygır locası ve 10 adet karantina locası olmak üzere toplamda 194 box¹ kapasitesi mevcuttur. İdman merkezi kapsamında ise 112 loca, kapalı lonj² alanı ve eyerleme bölümleri ile antrenman süreçlerine uygun koşullar sağlanmıştır. Ayrıca 2020 metre uzunluğunda çim pist ve 1923 metre uzunluğunda kum pist olmak üzere iki ayrı yarış pisti ile birlikte 400 kişilik açık ve protokol tribünleri yer almaktadır.

Veterinerlik birimi ise kapsamlı teknik donanımı ile dikkat çekmektedir. Tesiste ultrasonografi, endoskopi, radyoloji, laboratuvar ve cerrahi müdahale hizmetleri verilebilmektedir. Aşım dönemlerinde "Akatahan" ve "Bilirhan" gibi aygırlarla yapılan başarılı aşım hizmetleri de işletmenin üretim kapasitesini artıran önemli unsurlardandır (Türkiye Jokey Kulübü, 2025).

● Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Mahmutiye Atçılık Meslek Yüksekokulu

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi'ne bağlı Mahmutiye Atçılık Meslek Yüksekokulu, 2007 yılında kurulmuş olup, atçılık alanında nitelikli insan kaynağı yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Eğitimler, 90 dönümlük kampüs alanında yer alan At Bakım Eğitim ve Uygulama Tesisinde yürütülmekte; burada 2.800 m² kapalı alanda maneje, 13 atlık tavl⁴, kafeterya, 10 atlık ek tavl⁴, 350 m uzunluğunda idman pisti, starting box⁵, açık maneje⁶ ve padoklar⁷ bulunmaktadır. Bitkisel ve Hayvansal Üretim Bölümü'ne bağlı Atçılık ve Antrenörlük Programı kapsamında öğrenciler at sağlığı, binicilik, bakım, etik sorumluluk, iş sağlığı gibi konularda hem teorik hem uygulamalı eğitim almaktadır. Okul, atçılık sektörünün ihtiyaç duyduğu bilgili, sorumlu ve mesleğine bağlı bireyler yetiştirmeyi hedeflemektedir.

¹ **Box (At Locası):** Atların barınması için kullanılan kapalı alan; her ata özel, güvenli ve bireysel yaşam alanı sunar.

² **Lonj (Longe):** Atların ip veya özel bir sistem yardımıyla dairesel şekilde koşturularak idman yaptırıldığı antrenman yöntemidir. Hem kondisyon hem de eğitim amacıyla kullanılır.

³ **Maneje:** Binicilik eğitimleri, antrenman ve gösteriler için kullanılan kapalı veya açık alan.

⁴ **Tavla:** Atların barındığı, bakım ve beslenmelerinin yapıldığı ahır bölümü.

⁵ **Starting Box:** Yarış ve sprint antrenmanlarında atların aynı anda çıkış yapmasını sağlayan kapalı çıkış bölmeleri.

⁶ **Açık Maneje:** Açık havada binicilik ve antrenmanların yapıldığı geniş alan.

⁷ **Padoklar:** Atların serbest dolaşım, dinlenme ve güneşlenme ihtiyaçlarını karşılayan, çitlerle çevrili açık alan.

Ayrıca, okulun uygulamalı eğitim altyapısı da oldukça gelişmiştir. Anadolu Tarım İşletmesi (TİGEM Mahmudiye Harası) ve Türkiye Jokey Kulübü (TJK) Mahmudiye Pansiyon Harası ile yapılan protokoller sayesinde öğrenciler sektörde birebir uygulama imkânı bulmakta; atlı manej, eğitim padokları ve mini hara gibi tesislerde pratik deneyim kazanmaktadır. Atlı terapi (hippoterapi) projeleri ve 13 farklı atçılık tesisiyle yapılan iş birlikleri, öğrencilere geniş bir uygulama ağı sunmaktadır. Mezunlar yarış atı yetiştiriciliği merkezlerinden at hastanelerine, hippoterapi merkezlerinden binicilik kulüplerine kadar geniş bir istihdam alanına sahiptir. Bölgenin 200 yılı aşan atçılık geleneği, okulun konumunu ve eğitim misyonunu daha da anlamlı kılarken; güncellenmiş ders içerikleri, protokollü işletmelerle iş garantisi ve girişimcilğe açık yapı programının güçlü yönlerini oluşturmaktadır (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Mahmudiye Atçılık Meslek Yüksekokulu, 2025).

● Mahmudiye Hippoterapi Uygulama ve Araştırma Merkezi

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi bünyesinde 2016 yılında kurulan Mahmudiye Hippoterapi Uygulama ve Araştırma Merkezi (MAHUM), at yardımcı müdahaleler aracılığıyla engelli ve/veya ihtiyaç sahibi bireylerin fiziksel, zihinsel ve sosyal gelişimlerine katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Merkez, Mahmudiye Atçılık Meslek Yüksekokulu'nun tesislerinde, uzman personel eşliğinde güvenli ve bilinçli terapi uygulamaları gerçekleştirmektedir. Ayrıca, ulusal ve uluslararası iş birlikleriyle kongre, sempozyum ve eğitim programları düzenleyerek hippoterapi alanında araştırma ve öğretim faaliyetlerini desteklemektedir. Merkez, atların refahı ve terapötik uygunluğunu gözeterek, terapi süreçlerinin etkinliğini artırmayı hedeflemektedir (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Mahmudiye Atçılık Meslek Yüksekokulu, 2025).

● Özel At Çiftlikleri ve Pansiyonlar

Eskişehir il genelinde pansiyonerlik ve yetiştiricilik yapan 77 adet özel at çiftliği bulunmaktadır (Tarım Reformu Genel Müdürlüğü, 2024). Bu işletmelerin büyük çoğunluğu, atçılıkla özdeşleşmiş olan Mahmudiye ilçesinde yer almaktadır. İlçede yoğunlaşan bu yapı, bölgenin uzun yıllara dayanan atçılık geleneğinin özel sektör eliyle devam ettirildiğini göstermektedir.

Tablo 9. Mahmudiye İlçesi At Sayısı

	2020	2021	2022	2023	2024
Tay	1.193	911	1.423	798	1.150
Kısrak	676	704	767	1.382	802
İğdiş	15	41	37	93	87
Aygır	55	29	40	56	44
Toplam	1.939	1.685	2.267	2.329	2.083

Kaynak: (Türkiye İstatistik Kurumu, 2025)

Şekil 1. Mahmutiye İlçesi Özel Hara - Ahal Teke

Eskişehir'deki toplam at varlığının yaklaşık %91'i Mahmutiye ilçesinde bulunmaktadır. Özel at çiftliklerinde, sahipli atlara barınma, düzenli yemleme, temel sağlık bakımı ve genel yaşam alanı hizmetleri sunulmaktadır. Bu temel pansiyonerlik faaliyetlerine ek olarak, tay yetiştiriciliği de çiftliklerin önemli bir bölümünde sürdürülmektedir Türkiye İstatistik Kurumu verilerine dayanan Tablo 9, ilçede tay sayısının dikkat çekici seviyelerde seyrettiğini ortaya koymaktadır. Bu durum, özel çiftlikler tarafından yürütülen tay yetiştiriciliğinin bölge açısından kayda değer bir üretim kapasitesine sahip olduğunu göstermektedir.

Ayrıca, kısırak ve aygır varlığının istikrarlı seyretmesi, yetiştiricilik faaliyetlerinin sürdürülebilirliğini desteklemekte; özel sektörün, yalnızca kamuya ait haralarla sınırlı kalmayan güçlü bir üretim yapısı geliştirdiğini ortaya koymaktadır.

● Sağlık Birimleri

Eskişehir'in Mahmutiye ilçesinde at sağlığına yönelik hizmet sunan iki önemli veterinerlik altyapısı bulunmaktadır. Bunlardan biri, özel sektör tarafından işletilen, at sağlığına özel olarak yapılandırılmış donanımlı bir veteriner kliniğidir. Bu tesiste atlar için özel olarak tasarlanmış hasta bakım alanları, iç ve dış muayene odaları, padoklar, laboratuvar, tıbbi görüntüleme (röntgen, ultrason), suni tohumlama ünitesi¹ ve revir alanı yer almakta; ayrıca modern ekipmanlarla donatılmış bir eczane ve mobil veteriner ünitesi aracılığıyla sahada da hizmet sunulmaktadır. Bu altyapı, bölgedeki pansiyonerlik ve yetiştiricilik faaliyetlerinin sürdürülebilirliği açısından önemli bir destek unsurudur.

Mahmutiye'de ayrıca Türkiye Jokey Kulübü'ne (TJK) ait bir At Hastanesi bulunmaktadır. TJK'nin Türkiye genelindeki veterinerlik hizmet ağı içinde yer alan bu tesis, yarış ve damızlık atlara yönelik tanı, tedavi ve bakım hizmetlerine yönelik olarak tasarlanmış altyapıya sahiptir. Rektal muayene, ultrasonografik gebelik tanısı, laboratuvar uygulamaları, aşı istasyonu ve geniş koşu pistleri gibi donanımlarıyla öne çıkan hastane, bölgedeki kurumsal atçılık faaliyetlerini destekleyen önemli yapılardan biridir.

Bu iki yapı birlikte değerlendirildiğinde, Mahmutiye ilçesi yalnızca yetiştiricilik açısından değil, aynı zamanda veteriner sağlık hizmetleri açısından da güçlü bir teknik altyapıya sahiptir.

⁸ Suni tohumlama ünitesi, damızlık verimliliğini artırmak, ırk ıslahı sağlamak ve sağlıklı yavru elde etmek amacıyla üreme süreçlerinin kontrollü şekilde yürütüldüğü teknik bir tesistir.

4.4. MAHMUDIYE ATÇILIK SEKTÖRÜNÜN MEVCUT DURUMU

Mahmutiye'de atçılık sektörünün mevcut durumunu kapsamlı bir şekilde değerlendirmek amacıyla, kamu kurumları ve özel sektör temsilcilerinin katılımıyla bir toplantı gerçekleştirilmiştir. Bu süreci takiben, ilçedeki tüm ilgili resmi kurumların yanı sıra özel haralar ve veterinerlik hizmeti sunan kuruluşlara da saha ziyaretleri yapılmıştır. Gözlem ve görüşmelere dayalı olarak elde edilen bulgular, aşağıda başlıklar halinde sunulmuştur.

Mahmutiye ilçesi, sahip olduğu potansiyele rağmen bazı temel alanlarda gelişmeye ihtiyaç duymaktadır. İlçede konaklama, sosyal yaşam, sağlık hizmetleri, ulaşım olanakları, genç nüfusu ilçede tutacak istihdam imkanları, ilçede atçılıkla ilişkili zanaat alanları, sanayi hizmetleri (örneğin küçük sanayi sitesi) ve turizme yönelik fiziksel altyapı (konaklama tesisi, ziyaretçi alanları, tanıtım hizmetleri vb.) istenilen düzeyde gelişmemiştir. Bu alanlardaki mevcut durum, ilçenin yaşam kalitesini artırma ve ekonomik çeşitliliğini güçlendirme açısından bazı kısıtlar yaratmaktadır.

- Mahmutiye ilçesinde atçılık faaliyetleri uzun yıllardır sürdürülmekte olup hem damızlık hem de pansiyonerlik (at bakım-pansiyon hizmeti) yaygın olarak yürütülmektedir.
- Bir atın yarışlara hazırlanma süresi ortalama 8-9 ayı bulmakta, tay ve genç at satışları ise çoğunlukla 6 aylık ila 2 yaş arası dönemde gerçekleşmektedir.
- Tay ve genç at fiyatları 300 bin TL ile 2 milyon TL arasında değişmektedir.
- Atçılıkla ilgili eğitim veren Mahmutiye Meslek Yüksekokulu, sektöre antrenörlük eğitimi almış insan kaynağı sunmaktadır.
- Mahmutiye Belediyesi tarafından park ve mesire alanı kapsamında bir at binme tesisi kurulması planlanmakta olup, bu alan içerisinde hâlihazırda 6 adet at yer almaktadır.
- TİGEM ve TJK'nın Mahmutiye'de faaliyet göstermesi, ilçeyi – TİGEM'in tohum temini ve TJK'nın aşım istasyonu aracılığıyla – damızlık aygır erişimi ve aşım hizmetleri açısından önemli bir merkez haline getirmektedir. Her iki kurum da safkan Arap atlarının ıslahı ve genetik kalitesinin korunması amacıyla at ıslahı çalışmaları yürütmektedir.
- TJK bünyesindeki aygırlarla aşım yapmak isteyen yetiştiriciler, Türkiye'nin farklı bölgelerinden kısraklarını Mahmutiye'ye getirmektedir. Ancak TJK'nın box kapasitesinin sınırlı olması nedeniyle tüm kısrakların aynı anda barındırılması mümkün olamamaktadır. Bu ihtiyacı karşılamak üzere, ilçedeki özel haralar pansiyonerlik hizmetleri (barınma, bakım, aşım öncesi/sonrası hazırlık) sunarak sürece destek olmaktadır.
- Mahmutiye At Yetiştiricileri Geleneksel At Sporları Gençlik ve Spor Kulübü Derneği (MAYAD) isimli bir örgütlenme mevcuttur.

4.4.1. Mahmutiye Atçılık Sektörü: İhtiyaçlar, Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Bu bölümde, Mahmutiye'de atçılık sektörüne ilişkin ihtiyaçlar, sorunlar ve çözüm önerileri; tanıtım ve organizasyonel kapasite, altyapı ve teknik ekipman, insan kaynağı, veterinerlik hizmetleri, ıslah-genetik çalışmalar, destek programları, örgütlenme, mevzuat ve sektörler arası entegrasyon başlıkları altında sınıflandırılmıştır.

Saha çalışması, öncelikle Mahmutiye Kaymakamlığı'nda gerçekleştirilen ve Kaymakamlık, BEBKA, TİGEM, TJK, Mahmutiye Belediyesi, özel hara sahipleri, veteriner kliniği ve Atçılık Meslek Yüksekokulu temsilcilerinden oluşan toplam 18 kişinin katıldığı bir toplantıyla başlamıştır. Bu toplantıda ilçedeki kurum ve paydaşlara araştırmanın amacı aktarılmış, genel değerlendirmeler alınmıştır. Ardından Mahmutiye'de

yer alan tüm ilgili kurumlar ve sektör temsilcileri ile kurum ve işletme bazlı görüşmeler yapılmıştır.

- **TİGEM Mahmutiye Harası:** Kurum ziyaret edilerek 3 yetkili ile görüşülmüştür.
- **TJK Mahmutiye Harası:** Kurum ziyaret edilerek 1 yetkili ile görüşülmüştür.
- **Mahmutiye Belediyesi:** Kurum ziyaret edilerek 2 temsilci ile görüşülmüştür.
- **Özel Haralar:** İki farklı hara ziyaret edilerek toplam 3 kişi ile görüşülmüştür.
- **Veteriner Kliniği:** İlçede bulunan bir veteriner kliniği ziyaret edilmiş, 2 temsilci ile görüşülmüştür.
- **Üniversite (Atçılık MYO):** Meslek Yüksekokulu ziyaret edilerek 4 akademisyen ve okul müdürü ile görüşülmüştür.

Görüşmeler, yapılandırılmamış mülakat yöntemiyle gerçekleştirilmiş olup, katılımcılara atçılık sektörünün mevcut durumu, karşılaşılan sorunlar ve geleceğe dönük potansiyel üzerine genel sorular yöneltilmiş; alınan yanıtlar serbest anlatım şeklinde kayıt altına alınmıştır.

Bu kapsamda elde edilen bulgular, Mahmutiye’de atçılık sektörünün güncel ihtiyaçlarını ve gelişim alanlarını ortaya koymak üzere aşağıda sunulmaktadır:

• **Tanıtım ve Organizasyon Eksiklikleri**

- » İlçede atçılık sektörünün görünürlüğü sınırlı olup, hedef kitlelere yönelik tanıtım faaliyetleri yeterli düzeyde yürütülememektedir. Bu durum, sektörel farkındalığın ve yatırım ilgisinin artmasını engellemektedir.
- » Mahmutiye’nin atçılıkla özdeşleşen kimliğini güçlendirmek amacıyla markalaşma stratejilerine dayalı bütüncül bir tanıtım yaklaşımı geliştirilmeli ve bu doğrultuda kurumsal tanıtım materyalleri, etkinlikler ve dijital içerikler üretilmelidir.
- » At satış süreçleri halihazırda çoğunlukla bireysel ilişkiler ve sınırlı ağlar üzerinden yürütülmektedir. Düzenli olarak organize edilecek bölgesel satış günleri, alıcı-yetiştirici buluşmaları ve açık artırma etkinlikleri, şeffaflığı artırarak ticari canlılığı destekleyecektir.
- » TİGEM’in tay satışlarını Mahmutiye yerine Karacabey’de gerçekleştirmesi, bölgedeki özel haraların potansiyel müşteri erişimini kısıtlamakta ve Mahmutiye’deki at yetiştiricilerinin pazarlama ve rekabet gücünü olumsuz yönde etkilemektedir. Bu nedenle, yerel satışlara yönelik merkezi organizasyonlar Mahmutiye’de de planlanmalıdır.

• **Altyapı ve Teknik Ekipman Yetersizlikleri**

- » Mahmutiye’de faaliyet gösteren at çiftliklerinin altyapısı ve donanımı, güncel üretim ve bakım standartlarını karşılamada yetersiz kalmakta; bu nedenle kapsamlı bir modernizasyon sürecine ihtiyaç duyulmaktadır.
- » Çiftliklerin yem silosu (10–20 ton), ezme makinesi (200–300 kg), talaş ve pelet yem makinesi gibi temel teknik ekipmanlara olan ihtiyacı, üretim verimliliğini ve hayvan refahını doğrudan etkilemektedir.
- » Yarışlara katılım ve veterinerlik müdahaleleri gibi kritik durumlarda kullanılmak üzere at taşıma-ya elverişli, standartlara uygun nakliye araçlarının sayısı ve erişilebilirliği yetersizdir.
- » İlçede halihazırda bir idman pistinin bulunmaması, atların kondisyon çalışmalarını ve pazarlama

değerini olumsuz yönde etkilemekte; bu durum bazı yetiştiricilerin atlarını piyasa değerinin altında satmasına neden olmaktadır.

- » İdman pistinin kurulması, bölgedeki yetiştiricilik faaliyetleri için stratejik bir adım olacaktır. Ancak pistin etkin ve sürdürülebilir şekilde işletilebilmesi için gerekli olan nitelikli insan kaynağı (antrenör, seyis, nalbant, veteriner hekim vb.) ilçede büyük ölçüde eksiktir. Bu durum, altyapı yatırımlarının etkin kullanımını kısıtlamaktadır.
- » Türkiye’de idman pisti açmak ve yürütmek Türkiye Jokey Kulübü’nün inisiyatifinde olmakla beraber TJK’nın Mahmudiye’de yer alan yerleşkesi bir idman pisti olarak değil nitelikli hara olarak (at ıslahı, yetiştirici, pansiyoner) kurulmuş ve bu konuda hizmet etmektedir. Bu sebeple bünyesinde bulunan idman pistinin kullanıma açılması durumunda harada bulunan atların sağlığı açısından risk unsuru oluşturabileceği belirtilmiştir. Ayrıca harada bulunan at ve tayların varlığı idman pistinin kullanılma açılmasına da engel teşkil edecek bir durum olduğu belirtilmiştir.
- » Mevcut hipodromlarda ahır kapasitesinin yetersizliği ve işletme maliyetlerinin yüksekliği nedeniyle, Mahmudiye’de bulunan tüm atların bu tesislerde barındırılması mümkün olamamakta; bu durum, yetiştiricilerin idman ve yarış faaliyetlerine katılımını kısıtlayan önemli bir yapısal sorun teşkil etmektedir.

● İşgücü ve İnsan Kaynağı Sorunları

- » Antrenör, seyis gibi kalifiye personelin temininde önemli güçlükler yaşanmaktadır; bu durum çiftliklerin operasyonel kapasitesini sınırlamaktadır.
- » İlçede idman pisti ve yeterli çalışma koşulları bulunmadığı için, ilgili bölümlerden mezun gençler ilçede istihdam edilmemekte, nitelikli insan kaynağı başka merkezlere yönelmektedir.
- » Çiftlikler, yalnızca uzman personel değil, genel iş gücü temininde de zorluk yaşamaktadır; bu durum üretim süreçlerinde aksamalara neden olmaktadır.
- » Genç nüfusun atçılık sektörüne ilgisinin düşük olması, sektördeki kuşak yenilenmesini ve sürdürülebilirliği olumsuz etkilemektedir.

● Veterinerlik ve Sağlık Hizmetleri

- » Özel veterinerlik hizmetlerinin yüksek maliyetli olması, at yetiştiricilerinin bu hizmetlere düzenli ve sürdürülebilir şekilde erişimini zorlaştırmaktadır. Bu durum, özellikle küçük ve orta ölçekli işletmeler için önemli bir maliyet kalemi oluşturmaktadır.
- » Mahmudiye ilçesinde veterinerlik hizmetlerine yönelik temel altyapı ve uzmanlık düzeyi yeterli olmakla birlikte, sektörün ölçek büyütmesi ve at varlığının artması halinde mevcut kapasitenin orta ve uzun vadede yetersiz kalabileceği değerlendirilmektedir. Bu nedenle, veterinerlik altyapısının ileriye dönük olarak güçlendirilmesi ve hizmet çeşitliliğinin artırılması stratejik önem taşımaktadır.

● Islah ve Genetik Çalışmaların Yetersizliği

- » Safkan Arap atı ıslahında tarihsel bir uzmanlık merkezi olan Mahmudiye, bu alandaki geleneksel birikimini sürdürmekle birlikte; bilimsel temelli soy kütüğü takibi, genetik veri yönetimi ve kayıt sistemleri açısından kurumsal altyapısını güçlendirmeye ihtiyaç duymaktadır (Eskişehir Osman-gazi Üniversitesi Mahmudiye Atçılık Meslek Yüksekokulu, 2025).

● Destek Programlarına Erişim ve Ekonomik Sürdürülebilirlik

- » Hara sahipleri ve yetiştiriciler, mevcut hayvancılık destek programlarından yeterli ölçüde yararlanamamaktadır. Bu durum, atçılık sektöründe özel girişimlerin gelişimini sınırlamakta ve yatırımların sürdürülebilirliğini olumsuz etkilemektedir.
- » Özellikle dişi tayların sınırlı piyasa talebi ve bir tayın doğumuna kadar oluşan yaklaşık 150.000 TL'lik maliyet, özel haralar üzerinde ciddi bir ekonomik baskı yaratmaktadır.
- » Doğum maliyetlerinin yüksek, satış gelirlerinin ise sınırlı kalması; atçılık faaliyetlerinin ekonomik sürdürülebilirliğini tehdit eden temel sorunlardan biridir.

● Örgütlenme ve İş Birliği Sorunları

- » Atçılık sektöründe kurumsal örgütlenme düzeyi düşüktür. Yetiştiriciler arasında sürdürülebilir iş birliği mekanizmaları ve kolektif hareket etme kültürü yeterince gelişmemiştir.
- » Ortak sorunlara yönelik eşgüdümlü çözüm geliştirme kapasitesinin sınırlı olması, sektörde pazarlama gücünün düşük kalmasına ve mevcut destek programlarından etkin biçimde faydalanamamasına neden olmaktadır.

● Ruhsatlandırma ve Mevzuat Kaynaklı Kısıtlar

- » At çiftliklerinin ruhsatlandırma süreçlerinde özellikle arazi kullanımı, imar planları ve izin prosedürlerine ilişkin uygulamalarda yaşanan belirsizlikler, bürokratik engellere ve sürecin uzamasına yol açmaktadır.

● Sektörel Yayılım ve Diğer Alanlarla Entegrasyon Eksikliği

- » Atçılık sektörü, mevcut potansiyeline karşın turizm, sağlık, eğitim ve rehabilitasyon gibi diğer sektörlerle entegre biçimde gelişmemiştir. Bu durum, sektörün çok yönlü katma değer üretme kapasitesini sınırlamaktadır.
- » İlçede atlı turizm, kırsal rekreasyon, hippoterapi ve eğitim temelli binicilik uygulamaları gibi atçılık temelli alternatif faaliyet alanlarında sınırlı gelişim gözlemlenmektedir. Bu alanların desteklenmesi, sektörün çeşitlenmesi ve ekonomik sürdürülebilirliği açısından önem arz etmektedir.
- » Özel haralardaki atların büyük ölçüde damızlık amaçlı kullanılması (kısrağların gebelik dönemi, tayların gelişim süreci gibi üretim odaklı süreçlerin öncelik taşıması), bu işletmelerin bireysel ziyaretçiler veya gruplara yönelik düzenli at binme ya da turizm odaklı faaliyetler sunmasını operasyonel olarak zorlaştırmaktadır.

4.4.2. Mahmudiye Atçılık Sektörü: Çözüm Odaklı Öneriler ve Talepler

İlçede gerçekleştirilen saha ziyaretleri kapsamında sektör paydaşları tarafından dile getirilen atçılık sektörünün gelişmesine yönelik çözüm odaklı öneriler ve talepler:

● Tanıtım ve Organizasyonel Kapasitenin Artırılması

- » Türkiye Yarış Atı Yetiştiricileri ve Sahipleri Derneği tarafından İstanbul'da düzenlenen at ve tay satış organizasyonlarının bir ayağının Mahmudiye'de gerçekleştirilmesi, ilçenin tanıtımı ve sektörel hareketliliği açısından önemli katkı sağlayabilir.

● Altyapı ve Teknik Donanımın Güçlendirilmesi

- » Mahmutiye ilçesinde geçmişte mahalli düz koşu ve rahvan yarışlarının düzenlendiği bir yarış pisti bulunmaktaydı. Bu alan, daha sonra Türkiye Jokey Kulübü (TJK) tarafından kiralanarak kurumun özel harası olarak kullanılmaya başlanmış; yarış organizasyonları bir süre daha devam ettirilmiş, ancak ilerleyen süreçte yarışlar sonlandırılmıştır. Bu çerçevede, TJK'ya ait pistin yeniden faal hale getirilerek özel haraların ortak kullanımına açılması yönünde sektörel bir talep bulunmaktadır.
- » İlçeye modern standartlara uygun bir idman pisti kazandırılması, mevcut barınak yetersizliği ve yüksek hipodrom maliyetlerinden kaynaklanan sorunların önemli ölçüde giderilmesine katkı sağlayacaktır. Ancak Mahmutiye'nin iklimsel koşulları nedeniyle yılın yalnızca yaklaşık dört ayında yarışma ve açık hava antrenmanları için elverişli ortam bulunmakta, bu da altyapı yatırımlarının verimli kullanılabilmesi açısından dikkate alınması gereken bir faktördür.

● Veterinerlik ve Sağlık Hizmetleri

- » Mahmutiye'de Türkiye Jokey Kulübü'ne (TJK) bağlı olarak faaliyet gösteren Mahmutiye At Hastanesi'nin etkin şekilde hizmet vermesi durumunda, sektörün uygun maliyetli ve erişilebilir veterinerlik hizmetlerine kavuşması mümkün olabilecektir.

● Sektörel Yayılım ve Diğer Alanlarla Entegrasyon Eksikliği

- » Sektörün ihtiyaç duyduğu yem, talaş, nal, eyer, tımar ekipmanları ve at kıyafetleri gibi ürünlerin üretimine yönelik mevcut kooperatif yapılanmasının güçlendirilmesi ve geliştirilmesi; hem girdi maliyetlerinin azaltılması hem de bölge ekonomisinin canlandırılması açısından önemli bir fırsat sunmaktadır.

4.5. ÖRNEK PROJE ÖNERİLERİ

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Mahmutiye Atçılık Meslek Yüksekokulu tarafından önerilen ve aşağıda yer alan konulara özgü birden fazla proje türetilebilir (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Mahmutiye Atçılık Meslek Yüksekokulu, 2025):

● Genetik Takip ve Dijitalleşme Odaklı Atçılık Gelişimi

Amaç: Safkan atların genetik soy takibinin bilimsel ve dijital yöntemlerle izlenmesi yoluyla yetiştiriciliğin kalitesini ve şeffaflığını artırmak.

Proje Geliştirilebilecek Alanlar:

- Dijital soy kütüğü sistemi
- Genetik veri arşivleme
- DNA temelli at tanımlama
- Mobil takip uygulamaları
- Genetik-performans ilişki analizleri
- Veri entegrasyonu ve eğitim programlar

• Uygulamalı Eğitim ve Nitelikli İnsan Kaynağı Gelişimi

Amaç: Atçılık sektöründe ihtiyaç duyulan uzman personelin yetiştirilmesi amacıyla uygulamalı eğitim sahalarının ve mesleki sertifikasyon programlarının geliştirilmesi.

Proje Geliştirilebilecek Alanlar:

- At antrenörlüğü ve seyislik eğitim merkezleri
- Tay terbiyesi odaklı uygulamalı eğitim modelleri
- Terapi atı seçim kriterleri ve mizaç profillemeye eğitimi
- Etolojik gözleme dayalı hayvan refahı eğitimi
- MYO öğrencileri için sektörel uygulama alanları
- Sertifikalı mesleki gelişim programları

• Atlı Terapi ve Sosyal Katılım Temelli Uygulamalar

Amaç: Mahmutiye'de sosyal fayda odaklı, bilimsel temellere dayanan atla terapi uygulamalarını yaygınlaştırarak toplumsal kapsayıcılığı, sağlık hizmetlerine erişimi ve bölgenin tanıtım gücünü artırmak.

Proje Geliştirilebilecek Alanlar:

- Hipoterapi merkezleri ve terapist eğitimi
- Terapi atlarının bilimsel kriterlerle seçimi ve eğitimi
- Okul temelli hipoterapi programları
- Kadınlara ve yaşlılara yönelik sosyal destek uygulamaları
- At destekli rehabilitasyon ve dinlenme kampları
- Terapi atlarında refah ve stres izleme sistemleri

• Spor Atçılığı ve Performans Odaklı Gelişim

Amaç: Mahmutiye'de spor atçılığına yönelik bilimsel, teknik ve eğitsel altyapılar kurarak; nitelikli spor atı üretimi, performans analizi, antrenör ve binici yetiştirme süreçlerini desteklemek ve ilçeyi ulusal yarışçılık ekosistemine entegre etmek.

Proje Geliştirilebilecek Alanlar:

- Spor atı yetiştirme ve performans değerlendirme merkezleri
- Genetik ve eğitsel değişkenlere dayalı performans analizleri
- Spor atlarında yemleme ve kondisyon ilişkisinin araştırılması
- Genç sporcular için temel binicilik akademisi
- Spor atı antrenörlüğü ve yarış hazırlık eğitimleri
- Spor odaklı festival ve tanıtım etkinlikleri

● Altyapı Geliştirme, Sektörel Çeşitlenme ve Tanıtım

Amaç: Atçılık altyapısını modernize ederek sektörel bütünlüşmeyi sağlamak; kültürel mirası görünür kılabilmek için dijital ve görsel içeriklerle Mahmudiye'nin tanıtım gücünü artırmak.

Proje Geliştirilebilecek Alanlar:

- İdman pisti, barınak ve eğitim tesisi yatırımları
- Atçılık tarihinin dijital arşivlenmesi ve belgeselleştirilmesi
- Terapi, turizm, kültür ve eğitimle bütünlüşik atçılık uygulamaları
- Yerel tanıtım kampanyaları ve sürdürülebilir organizasyon yapıları

BEBKA tarafından hazırlanan ilçe raporları (Bkz. Mahmudiye İlçe Raporu) ve Eskişehir İlçesi Mahmudiye Atçılık Raporu hazırlık sürecinde saha ziyaretleri kapsamında önerilen proje geliştirilebilecek alanlar:

● Kırsal Kalkınma ile Entegrasyon ve Kooperatifçilik

Amaç: Tarım ve hayvancılıkla uğraşan Mahmudiye halkının atçılık sektörüyle entegre biçimde üretim yapmasını sağlamak; kooperatifçilik yoluyla maliyetleri azaltmak ve kırsal kalkınmayı desteklemek.

Proje Geliştirilebilecek Alanlar:

- At gübresinin organik tarımda kullanımı ve pazarlanması
- Yem, talaş, tımar seti gibi girdilerin yerelde üretilmesine yönelik üretici kooperatifleri
- Kadın ve gençlere yönelik sosyal kooperatifçilik modelleri
- Tarım ve atçılık entegrasyonu için pilot üretim sahaları
- Kooperatif üyelerine yönelik finansal okuryazarlık ve işletme yönetimi eğitimleri

● Eğitim ve Yarış Hazırlıkları İçin Ortak Kullanımlı İdman Alanı

Amaç: Mahmudiye'deki atların kondisyon kazanımı, genç tayların eğitimi ve antrenörlük uygulamaları için ihtiyaç duyulan idman pistinin kazandırılması; sektörel faaliyetlerin teknik altyapı eksikliklerinin giderilmesi ve eğitimle bütünlüşik bir kullanım alanı sağlanması.

Proje geliştirilebilecek alan:

- Hamidiye ve Mesudiye mahalleleri arasında yer alan kamu arazisinin uygun görülmesi durumunda, bu alanın idman pistine dönüştürülmesi
- Pist çevresine tırnak bakım alanı, gölgelik, suluk ve küçük ölçekli barınak ünitelerinin eklenmesi
- Pistten faydalanacak antrenör, öğrenci ve at sahipleri için ortak kullanım modeli geliştirilmesi
- Pist alanının yarış hazırlığı, tay terbiyesi, terapi atı eğitimleri gibi farklı disiplinler için ortak kullanımına olanak sağlayacak biçimde planlanması

SONUÇ

Mahmudiye ilçesi, köklü geçmişi, iklimi ve coğrafi avantajları sayesinde Türkiye’de atçılıkla özdeşleşmiş önemli merkezlerden biridir. TİGEM ve TJK gibi iki büyük kurumun bölgede faaliyet göstermesi, ilçeyi safkan Arap atı yetiştiriciliği, damızlık aygır erişimi ve aşım hizmetleri açısından stratejik bir konuma taşımaktadır. Aynı şekilde, Atçılık Meslek Yüksekokulu ve hippoterapi merkezi gibi kurumsal yapılar, Mahmudiye’nin sektörel çeşitliliğe açık bir gelişim zeminine sahip olduğunu göstermektedir.

Ancak yapılan analizler, mevcut güçlü altyapıya rağmen Mahmudiye atçılık sektörünün bazı alanlarda gelişim ihtiyaçlarının sürdüğünü ortaya koymaktadır. Tanıtım faaliyetlerinin sınırlılığı, altyapı ve teknik ekipman eksiklikleri, idman pisti ve barınma olanaklarının yetersizliği, insan kaynağı açığı, veterinerlik hizmetlerine erişimde yaşanan güçlükler ve ekonomik sürdürülebilirliğe ilişkin belirsizlikler gibi konular, sektörün potansiyelini tam kapasiteyle kullanabilmesi açısından geliştirilmesi gereken başlıca alanlar olarak öne çıkmaktadır.

Bu kapsamda aşağıdaki başlıklar öncelikli müdahale alanları olarak öne çıkmaktadır:

- **İdman Pisti ve İnsan Kaynağı:** Mahmudiye’ye idman pisti kazandırılması büyük önem taşımaktadır. Ancak bu yatırımın etkili olabilmesi için antrenör, seyis, nalbant ve veteriner hekim gibi temel personel altyapısının da eş zamanlı olarak güçlendirilmesi gerekmektedir.
- **Tanıtım ve Organizasyon:** İlçede at satışlarını ve tanıtımı destekleyecek düzenli organizasyonlara ihtiyaç duyulmaktadır. Mahmudiye’de, özel haralar, yetiştirici birlikleri veya sektörel dernekler öncülüğünde küçük çaplı satış organizasyonlarının düzenlenmesi, ilçeye hem görünürlük kazandıracak hem de yerel üreticilerin müşterileri doğrudan buluşmasını kolaylaştıracaktır.
- **Kooperatifleşme:** Sektörün yem, nal, tımar seti, eyer, at kıyafeti gibi temel ihtiyaçlarının yerel olarak üretilmesi için kooperatifleşme teşvik edilmelidir. Bu adım hem girdi maliyetlerini düşürecek hem de yerel istihdamı destekleyebilecektir.
- **Eğitim ve Genç Nüfusun Tutunması:** Atçılık eğitimini alan gençlerin ilçede kalmasını sağlamak için istihdam alanları ve uygulama sahaları (idman pisti, modern çiftlikler, öğrenci yurdu, turizm tesisi vb.) oluşturulması gerekmektedir.
- **Sektörel Çeşitlenme:** Atlı turizm, hippoterapi, geleneksel atlı sporlar ve eğitim amaçlı binicilik gibi katma değeri yüksek alanlara açılmak, ilçenin ekonomik çeşitliliğini artıracaktır.
- **Destek Mekanizmalarına Erişim:** Özel haraların ve yetiştiricilerin mevcut kamu desteklerinden daha etkin biçimde faydalanabilmesi için bilgilendirme, yönlendirme ve danışmanlık faaliyetleri artırılmalıdır. Aynı zamanda, sektöre özgü yeni destek programlarının geliştirilmesi, sürdürülebilirliğin sağlanmasına önemli katkılar sunacaktır.

Tüm bu değerlendirmeler, Mahmudiye’de atçılık sektörünün yalnızca hayvancılıkla sınırlı olmayan, çok boyutlu ve stratejik bir kalkınma aracı olarak ele alınması gerektiğini göstermektedir. Bu yönde atılacak bütüncül adımlar, ilçenin hem yerel ekonomi hem de kültürel miras açısından güçlenmesini sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- (2025, Mart 26). Eskişehir Kültür ve Turizm Müdürlüğü: <https://eskisehir.ktb.gov.tr/TR-159720/at-biniciligi.html> adresinden alındı
- (2025, Mart 26). Fédération Equestre Internationale: <https://www.fei.org/> adresinden alındı
- (2025, Mart 26). Anadolu Ajansı: <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/yilda-3-bin-arap-ve-ingiliz-tayi-uretiyorlar/964791> adresinden alındı
- American Horse Council. (2025, Temmuz 3). *2023 National Economic Impact Study*. <https://horse-council.org/> adresinden alındı
- Berry, E. (2022, Ağustos 09). Saint Pair: A Boutique Operation With a Global Outlook. *Thoroughbred Daily News*.
- British Equestrian. (2023). *Short State of the Nation Report 2023*. Warwickshire.
- British Equestrian. (2024). *State of the Nation Report 2024*. Warwickshire.
- Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı. (2025). *Mahmudiye İlçe Raporu*. Eskişehir.
- Deloitte & Horse Racing Ireland. (2023). *Social and Economic Impact Report*. <https://www.hri.ie>.
- Ertuğrul, Z. (2015). Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Eskişehir Çifteler Harası Yapıları. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*.
- Eskişehir Haber Ajansı. (2025, Mart 27). www.eskisehirhaberajansi.com: <https://www.eskisehirhaberajansi.com/onlarca-milyonluk-yatirim-goz-gore-gore-curuyor> adresinden alındı
- Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Mahmudiye Atçılık Meslek Yüksekokulu. (2025, Temmuz 08).
- Haras de Saint Pair. (2025, Temmuz 08). *History*. <https://harasdesaintpair.com> adresinden alındı
- Horse Sport Ireland. (2025, Temmuz 4). *Updated Figures of Passport Applications Processed on Horse Source*. <https://www.horsesportireland.ie> adresinden alındı
- Institut français du cheval et de l'équitation (IFCE). (2024). *Key Figures of the French Equine Sector – 2023 Data*. equipedia.ifce.fr.
- Mahmudiye Atçılık Meslek Yüksekokulu. (2025, Haziran 3). <https://mmyo.ogu.edu.tr/> adresinden alındı
- Peker, A., Ün, A. E., Aral, Y., Altın, O., & Orkan, Ş. (2024). Socio-economic Structure and Current Problems of Horse Breeding Enterprises in Mahmudiye District of Eskişehir. *Dicle Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi*.
- T.C. Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü . (2025, Haziran 3). <https://www.tigem.gov.tr> adresinden alındı
- T.C. Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü. (2024). *2024 İdare Faaliyet Raporu*.
- Tarım Reformu Genel Müdürlüğü. (2024). *Eskişehir Tarımsal Yatırım Rehberi*. T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Tarım Reformu Genel Müdürlüğü Tarımsal Yatırımcı Danışma Ofisi.
- Teagasc. (2025, Temmuz 4). *Machinery Co-operatives in Ireland*. <https://teagasc.ie/> adresinden alındı
- Türkiye İstatistik Kurumu. (2025, Haziran 5). *Hayvancılık İstatistikleri*. <https://data.tuik.gov.tr> adresinden alındı
- Türkiye Jokey Kulübü. (2025, Haziran 3). www.tjk.org adresinden alındı
- Yükseköğretim Kurulu. (2025, Haziran 5). yokatlas.yok.gov.tr adresinden alındı

Eylül 2025

Işıktepe OSB Mh. Arıtma Cd. No:12/1 16215
Nilüfer/Bursa TÜRKİYE

Kalkınma Ajansı Yayınları Bedelsizdir, Satılamaz.

